

MONITOR GOSPODARCZY INSTYTUTU ZACHODNIEGO

9/2025
4.11.2025

*Redakcja:
dr Piotr Andrzejewski*

SYTUACJA EKONOMICZNA W NIEMCZACH – wrzesień 2025 r.

Gospodarka niemiecka w trzecim kwartale 2025 r. notowała stagnację wynoszącą 0,0% w ujęciu kwartalnym. W ujęciu rocznym PKB wzrosło o 0,3%. Bieżące wskaźniki ekonomiczne nie wskazywały na oznaki ożywienia gospodarczego w trzecim kwartale, a za tę sytuację odpowiadały przede wszystkim mniej sprzyjające warunki zewnętrzne – osłabienie dynamiki globalnej, w tym coraz bardziej odczuwalne skutki ceł amerykańskich, które hamują niemiecki eksport. Ponadto produkcja przemysłowa mierzyła się ze spadkiem zamówień zagranicznych. Stabilizację można dostrzec w budownictwie, usługach biznesowych i konsumenckich. W ujęciu miesięcznym spadki zaliczył sektor produkcyjny (-4,3%) oraz przemysłowy (-5,6%). Najbardziej uderzający był spadek w sektorze motoryzacyjnym i części samochodowych (-18,5%). Wzrost o 1,5% wystąpił w sprzedaży detalicznej. Wskaźnik inflacji wzrósł nieznacznie do poziomu 2,4%. Wzrostowy trend upadłości przedsiębiorstw utrzymywał się we wrześniu na poziomie wyższym o 5,1% niż w poprzednim miesiącu.

[Die wirtschaftliche Lage in Deutschland in Oktober 2025](#)

ANALIZY

🕒 Wspólna prognoza gospodarcza

Według wspólnej prognozy gospodarczej głównych instytutów ekonomicznych w Niemczech wzrost PKB w 2025 r. wyniesie 0,2%. Prognoza przewiduje także wyraźne odbicie gospodarcze w najbliższych dwóch latach – wzrost miałby wynieść 1,3% w 2026 r. oraz 1,4% w 2027 r. Jednocześnie Instytut Badań Ekonomicznych w Halle (IWH), uzupełniając prognozę, wskazał, że tempo wzrostu gospodarczego w Niemczech wschodnich wyniesie 0,3%, czyli będzie nieznacznie wyższe niż w całych Niemczech. Jednak według IWH pakiet stymulacyjny rządu przełoży się na niższe wzrosty we wschodnich Niemczech w najbliższych latach – odpowiednio 1,1% oraz 1,2%. Oznacza to, że zarówno w 2026, jak i w 2027 r. gospodarka wschodniej części Niemiec wzrośnie o 0,2% mniej w porównaniu do gospodarki całego kraju.

Kierownik Działu Prognoz i Polityki Ekonomicznej w Niemieckim Instytucie Badań Ekonomicznych (DIW Berlin) Geraldine Dany-Knedlik stwierdziła, że „w ciągu najbliższych dwóch lat nastąpi zauważalne ożywienie. Jednak biorąc pod uwagę utrzymujące się słabości strukturalne, ta dynamika nie będzie trwała”. Ekonomistka odniosła się do faktu, iż rząd Niemiec wykorzystuje poluzowane zasady dotyczące zadłużenia do wzmocnienia zdolności obronnych oraz inwestowania w infrastrukturę i ochronę klimatu. W ocenie ekspertów stanowić to będzie impuls w nadchodzących latach. W prognozie dostrzega się jednak pewne problemy, zwłaszcza fakt, że środki na projekty budowlane

i obronne są wypłacane wolniej niż zaplanowano w budżecie ze względu na długi czas planowania i długotrwały proces zamówień. Niemniej ekonomiści są zdania, że gospodarka Niemiec podnosi się i prawdopodobnie odzyska określoną dynamikę w ciągu najbliższych dwóch lat. Po tym okresie może jednak nastąpić kolejny etap stagnacji.

Analizując prognozy średniookresowe, można zauważyć ryzujące się pogorszenie możliwości realizacji długofalowych założeń gospodarczych, co znajduje również odzwierciedlenie w przewidywanym spadku tempa wzrostu potencjału produkcyjnego. Wysokie koszty energii, jednostkowe koszty pracy, niedobór wykwalifikowanych pracowników i dalszy spadek konkurencyjności nadal osłabiają długoterminowe perspektywy wzrostu. Jak zauważa się w prognozie, wzrost będzie generowany przez sektor usług, a sektor produkcyjny może liczyć jedynie na umiarkowaną poprawę. Ekspertci dostrzegają problem słabnącego zagranicznego popytu na niemieckie towary, w szczególności z powodu spadku konkurencyjności i wyższych cen. W rezultacie silny wzrost eksportu nie będzie motorem napędowym nadchodzącego ożywienia gospodarczego. Wspierane ekspansywną polityką fiskalną, ożywienie skoncentruje się na gospodarce krajowej, pozwoli także uzyskać poprawę na rynku pracy.

Ekonomiści wskazują, że makroekonomiczny wpływ ekspansywnej polityki fiskalnej jest trudny do oszacowania i w dużej mierze zależy od jej konkretnego kształtu. Długoterminowe perspektywy wzrostu pogarszają się, dlatego szybkie wdrożenie reform mogłoby wzmocnić potencjał wzrostu w dłuższym okresie.

→ [*Gemeinschaftsdiagnose Herbst 2025: Expansive Finanzpolitik kaschiert Wachstumsschwäche*](#)

🕒 12 punktów dla gospodarki

Wraz ze wspólną prognozą gospodarczą instytuty ekonomiczne przygotowały także wspólną, dwunastopunktową listę rekomendacji dla rządu federalnego. Pierwszą z nich była sugestia, by unikać indywidualnego działania i nie zaostrzać norm środowiskowych bardziej niż kraje partnerskie. Dzięki temu będzie można uniknąć tworzenia niekorzystnych sytuacji konkurencyjnych. Ekonomiści dostrzegli także potrzebę zwiększenia liczby partnerów handlowych. Zawarcie umowy handlowej UE z Indonezją zostało ocenione pozytywnie, ale podkreślono znaczenie umowy handlowej z blokiem Mercosur. Drugim elementem polityki gospodarczej powinna być dywersyfikacja oraz lepsze przygotowanie się na niepewność globalnych łańcuchów dostaw poprzez gromadzenie zapasów towarów i surowców krytycznych.

Kolejne punkty dotyczyły kwestii społecznych i pracowniczych. Instytuty ekonomiczne sugerują optymalizację systemu ubezpieczeń społecznych, m.in. zakłada się dopłaty przez pacjentów, oraz doprowadzenie do sytuacji, w której emerytury będą rosły wolniej niż płace. Miałoby to stanowić

zachętę do podejmowania pracy. Potrzebne jest także lepsze skoordynowanie wszystkich świadczeń państwowych. Ekonomiści zalecają też, aby stopniowo odchodzić od systemu wcześniejszych emerytur bez potrąceń. Jednocześnie zmiany strukturalne w gospodarce wymagają coraz częstszego przekwalifikowania się, dlatego niezbędne jest państwowe wsparcie edukacji i szkoleń w całym okresie aktywności zawodowej.

Ekonomiści skrytykowali dotychczasowy kształt polityki przemysłowej, która „promuje konkretne firmy”. Ich zdaniem polityka przemysłowa powinna poprawić ogólne otoczenie biznesowe i zmniejszać obciążenia biurokratyczne. Ponadto niezbędne jest zwiększenie efektywności administracji publicznej poprzez digitalizację agend rządowych. W ocenie ekspertów przeszkody biurokratyczne negatywnie odbijają się na innowacyjności. Problemem niemieckiej gospodarki od dawna jest stosunkowo niewielka liczba zmian w strukturze przedsiębiorstw w porównaniu z sytuacją w tym zakresie w innych państwach. Istniejące firmy utrzymują się na rynku dzięki subsydium i przepisom o ochronie przed niewypłacalnością, podczas gdy z powodu przeszkód biurokratycznych powstaje mniej nowych firm.

Ostatnia część zaleceń skupia się na polityce fiskalnej i budżecie. Ekonomiści jednoznacznie opowiedzieli się za ograniczaniem wydatków zamiast wprowadzaniem podwyżek podatków. Wraz z rosnącym zadłużeniem konieczne będzie pokrywanie coraz większych deficytów budżetowych. Jednocześnie eksperci zauważają, że rosnące obciążenie odsetkami, które towarzyszyłoby stałemu finansowaniu wydatków na obronę długiem, ograniczyłoby swobodę przyszłych rządów w zakresie inwestycji, edukacji i zabezpieczenia społecznego. Dlatego wyłączenie z ram hamulca zadłużenia wydatków na obronność, które przekraczają 1% PKB, nie powinno być stałą regułą. Oznacza to ponowne „zaciągnięcie” hamulca zadłużenia w perspektywie najbliższych lat. Ponadto ekonomiści skrytykowali średniookresowy plan finansowy Niemiec, który rząd musi przedstawić Komisji Europejskiej. W ich ocenie opiera się on na nieprawdopodobnie wysokich założeniach dotyczących wzrostu gospodarczego.

[Ökonomen legen Zwölf-Punkte-Plan für Deutschland vor](#)

WIADOMOŚCI

🕒 Nowi doradcy ekonomiczni minister Reiche

Jak podał dziennik „Handelsblat”, minister gospodarki i energii Katherina Reiche powołała nowe grono ekonomistów, którzy mają stworzyć grupę doradczą w ministerstwie. W skład grupy weszli: Veronika Grimm, Justus Haucap, Volker Wieland oraz Stefan Kolev. Ten ostatni jest dyrektorem Forum Ludwiga Erharda w Berlinie i profesorem polityki gospodarczej w Zwickau. Reiche ogłosiła zamiar bliższego dostosowania ministerstwa do idei Erharda oraz wyjaśniła, że ożywienie wzrostu

gospodarczego i wzmocnienie konkurencyjności wymagają zdecydowanych reform w duchu społecznej gospodarki rynkowej. Oprócz doradztwa minister prawdopodobnie liczy na wsparcie ekonomistów w przeprowadzeniu właśnie tych reform. Grimm, Haucap, Kolev i Wieland opowiadają się za liberalną polityką gospodarczą opartą na zasadach gospodarki wolnorynkowej. Cała czwórka popiera minimalną interwencję państwa i wykorzystanie swobodnego rozwoju sił rynkowych do budowania dobrobytu gospodarczego. Co więcej, wszyscy od dawna wzywają do zreformowania polityki społecznej. Jako ciekawostkę można podać, że do siedziby Ministerstwa Gospodarki ma wrócić popiersie Ludwiga Erharda, które zostało stamtąd zabrane w ramach protestu przeciwko poprzednikowi Reiche – Robertowi Habeckowi, ministrowi gospodarki z ramienia Zielonych.

W ocenie „Handelsblatt” skład grupy doradczej wywoła potężną irytację w koalicyjnej partii SPD. Reiche ściągnęła na siebie gniew SPD już wczesnym latem, apelując o podniesienie wieku emerytalnego. Taki, a nie inny kształt grupy doradczej może wskazywać na to, iż Reiche będzie chciała wspierać się opiniami ekspertów w przyszłej konfrontacji z SPD.

Jako okoliczność problematyczną wskazuje się także powołanie Veroniki Grimm, która nie dość, że jest członkinią Niemieckiej Rady Ekspertów Ekonomicznych, to należy do rady nadzorczej Siemens Energy. Pozostali członkowie Rady uważają, że jest to rażący konflikt interesów. Ponadto Grimm regularnie zamieszcza zdania odrębne w raportach Rady Ekspertów, co wskazuje na coraz silniejsze rozchodzenie się w poglądach członków tego ciała doradczego w przypadku kwestii spornych.

[Handelsblatt, Reiche richtet neuen Ökonomen-Kreis ein](#)

🕒 **Jak Niemcy zyskają na umowie z Mercosur?**

Volker Treier, dyrektor ds. handlu zagranicznego w Niemieckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej, miał stwierdzić, że „rozpoczęcie ratyfikacji umowy UE-Mercosur to długo oczekiwany kamień milowy dla niemieckiej gospodarki. Umowa zmniejszy bariery handlowe, ułatwi dostęp do surowców i zwiększy odporność globalnych łańcuchów dostaw”. Jak podaje dziennik „Handelsblatt”, Niemcy bardzo liczą na ulgę w eksporcie samochodów. Obecnie niemieccy producenci płacą 35-procentowe cło za pojazd. Umowa ma na celu stopniowe zniesienie tych ceł do zera, a Ameryka Południowa jest ważnym rynkiem zbytu dla producentów samochodów. Co więcej, po wycofaniu silników spalinowych w Europie w 2035 r. branża zamierza kontynuować eksport samochodów z silnikami spalinowymi na ten kontynent. Niższe cła mogą także stanowić przewagę konkurencyjną wobec Chin.

„Handelsblatt” entuzjastycznie ocenia umowę z Mercosur. W opinii dziennika stworzy ona strefę wolnego handlu obejmującą około 715 milionów ludzi – największą, jaką Europa kiedykolwiek wynegocjowała. Dla europejskich firm ma to oznaczać miliardowe oszczędności w zakresie taryf celnych, łatwiejszy dostęp do dynamicznego rynku oraz strategicznie ważnych surowców, takich jak

lit z Argentyny oraz ruda żelaza, miedź i kobalt z Brazylii – niezbędnych do produkcji akumulatorów, turbin wiatrowych i pojazdów elektrycznych. Dla Brazylii, Argentyny, Urugwaju i Paragwaju umowa oznacza także otwarcie możliwości dla inwestycji z Europy – i ściślejszej integracji przemysłu po obu stronach Atlantyku. Według „Handelsblatt” państwa te chcą stać się częścią europejskich łańcuchów dostaw, a nie tylko dostawcami surowców.

- ➔ [Handelsblatt, Mercosur-Abkommen – EU startet Ratifizierungsprozess](#)
- ➔ [Handelsblatt, Eine andere Welt ist möglich – das zeigt das Mercosur-Abkommen](#)

🕒 **Draghi o europejskiej AI**

W rok po opublikowaniu swojego głośnego raportu Mario Draghi odniósł się do problemu wyzwań gospodarczych stojących przed UE. Były premier Włoch ponownie ostrzegł przed wysokimi cenami energii. Podkreślił, że przystępna cenowo energia jest nie tylko istotnym czynnikiem lokalizacyjnym dla przemysłu, ale także dla firm z branży sztucznej inteligencji (AI). Draghi obliczył, że energia elektryczna stanowi „do 40 procent” kosztów operacyjnych centrów danych. W jego opinii bez obniżenia kosztów energii elektrycznej transformacja cyfrowa w Europie utknie w martwym punkcie. Draghi uważa, że jednostronne dotacje krajowe, takie jak te, o których zdecydowała koalicja rządząca w Niemczech, złagodzą jedynie objawy. Zamiast tego konieczna jest restrukturyzacja cen: operatorzy elektrowni muszą zostać zmuszeni do zawierania korzystniejszych długoterminowych umów zakupu, aby oddzielić ceny energii elektrycznej od cen gazu. „Umowy długoterminowe muszą zostać rozszerzone na wszystkie elektrownie odnawialne i jądrowe. Obecny system cenowy preferuje ugruntowane grupy interesu” – stwierdził Draghi. Jednocześnie zaapelował o to, aby połączyć siły negocjacyjne i zmniejszyć marże pośredników w zamówieniach publicznych na gaz. Draghi dodał, że należy wstrzymać wdrażanie unijnego prawa o sztucznej inteligencji. W mocy powinien pozostać jedynie zakaz dotyczący najniebezpieczniejszych aplikacji; wszystkie inne regulacje powinny zostać zawieszone. Rząd niemiecki również zamierza naciskać w Brukseli na odroczenie wejścia w życie unijnych regulacji dotyczących sztucznej inteligencji.

- ➔ [Handelsblatt, Mario Draghi sieht EU in schlechterem Zustand als vor einem Jahr](#)

KALENDARIUM

DATA	MIEJSCE	WYDARZENIE
01.09.2025	Soest, Reutlingen	Koordinator ds. gospodarki morskiej i turystyki Christoph Ploß rozpoczął trzydniową wizytę w zachodnich i południowo-zachodnich Niemczech. Przewidziane są tam spotkania z przedstawicielami branży turystycznej. Ploß poinformował o zmniejszeniu wymogów biurokratycznych dla branży oraz o rozpoczęciu prac nad strategią turystyczną.
03.09.2025	Canberra	Sekretarz stanu Stefan Rouenhoff udał się do Australii, gdzie odbył szereg spotkań z przedstawicielami tamtejszego rządu. Omawiano współpracę surowcową, kwestie energetyczne oraz wspólne aukcje zielonego wodoru w ramach programu H2Global. W 2024 r. wolumen wymiany handlowej między Niemcami a Australią wyniósł 15 mld euro.
03.09.2025	Berlin	Rząd federalny zatwierdził środki mające na celu obniżenie cen energii. Szereg sektorów (produkcja, rolnictwo) będzie płacić najniższą możliwą stawkę podatkową. Obniżono także opłaty za użytkowanie sieci przesyłowej.
03.09.2025	Berlin	Federalna Agencja Sieci przedstawiła dwuletni raport na temat bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.
04.09.2025	Berlin	Minister gospodarki i energii Katherina Reiche powołała Grupę Doradców Naukowych z udziałem prof. Veroniki Grimm, prof. Justusa Haucapa, prof. Stefana Koleva oraz prof. Volkera Wielanda.
04.09.2025	Bornholm	Operatorzy systemów przesyłowych Energinet (Dania) i 50Hertz (Niemcy) podpisali umowy z Komisją Europejską o dofinansowanie z UE w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (CEF) na kwotę 645 mln euro.
08.09.2025	Berlin	Rząd Federalny przedłużył zarząd powierniczy wobec Rosneft Deutschland GmbH (RDG) i RN Refining & Marketing GmbH (RNRM) do 10 marca 2026 r.
09.09.2025	Berlin	Naukowa grupa doradcza przy Federalnym Ministerstwie Gospodarki i Energii opublikowała dokument z propozycjami reformy ustawowego systemu ubezpieczeń emerytalnych. Dokument wskazuje na potrzebę pilnej reformy i zmniejszenia zachęt do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę.
09.09.2025	Berlin	Sekretarz stanu Gitta Connemann wręczyła nagrody w ramach Deutscher Gründerpreis 2025 w kategoriach „Start-up” oraz „wschodząca gwiazda”.

10.09.2025	Paryż	Niemcy zostały ogłoszone krajem partnerskim paryskiej konferencji Viva Tech 2026, która skupia się na innowacyjnych firmach oraz start-upach.
11.09.2025	Sukuza (RPA)	Koordinator ds. turystyki Christoph Ploß wziął udział w spotkaniu ministrów turystyki państw G20 w RPA. Dyskusje koncentrowały się na czterech priorytetach tegorocznej prezydencji RPA w G20: sztucznej inteligencji i innowacjach wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa turystyczne, finansowaniu turystyki, globalnej łączności lotniczej oraz odporności turystyki.
15.09.2025	Berlin	Minister gospodarki i energii Katherina Reiche zaprezentowała Raport monitorujący transformację energetyczną, który zapowiada jej „urealnienie” oraz systemowe ograniczanie dotacji.
18.09.2025	Bruksela	Komisja Europejska zezwoliła na pomoc publiczną w ramach tzw. pakietu biogazowego. Dotacje mają wzmocnić bezpieczeństwo energetyczne oraz elastyczność biogazowni.
22.09.2025	Hanower	Sekretarz stanu Gitta Connemann reprezentowała Ministerstwo Gospodarki i Energii na 50. targach obróbki metalu. Krajem partnerskim wydarzenia była Kanada.
24.09.2025	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Energii rozpoczęło drugi nabór wniosków dla międzynarodowych projektów wodorowych. Firmy mogą otrzymać do 30 mln euro na projekt.
24.09.2025	Berlin	Prognos AG i Centrum Europejskich Badań Ekonomicznych ZEW-Leibniz przedstawiły raport ewaluacji pomocy gospodarczej w czasie pandemii koronawirusa. Raport potwierdził skuteczność i opłacalność programów.
26.09.2025	Berlin	Minister Katherina Reiche spotkała się z izraelskim ministrem gospodarki i przemysłu Nirem Barkatem. Rozmowy dotyczyły współpracy w dziedzinach cyberbezpieczeństwa, zdrowia i technologii finansowych. Minister Barkat podkreślił wsparcie Niemiec w czasie „egzystencjalnego zagrożenia dla Izraela”.
26.09.2025	Berlin	Ministerstwo Gospodarki i Energii w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Spraw Socjalnych poleciło Federalnemu Urzędowi ds. Gospodarki i Kontroli Eksportu (BAFA), odpowiedzialnemu za wdrażanie Ustawy o należytej staranności w łańcuchach dostaw (LkSG), natychmiastowe zaprzestanie audytu sprawozdań przedsiębiorstw. Rząd planuje zniesienie grzywien oraz wykreślenie 9 z 13 wykroczeń z katalogu.
29.09.2025	Berlin	Minister Katherina Reiche uczestniczyła w posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w ramach duńskiej prezydencji w Radzie UE. Głównym tematem posiedzenia był Fundusz na rzecz konkurencyjności. Dyskutowano również kwestię

		pogłębienia wspólnego rynku. Państwa członkowskie przedłożyły także deklarację w sprawie wsparcia europejskiego rynku półprzewodników.
29.09.2025	Monachium	Minister Katherina Reiche wzięła udział w wydarzeniu dla start-upów Bits & Pretzels. Przedstawiła także kluczowe wyniki z przygotowanego przez Ministerstwo Gospodarki niemieckiego monitora start-upów 2025. Ponadto przyznano nagrody dla najważniejszych start-upów: Layer Performance, INLEAP oraz grievy.

